

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Λ. Ηρακλείου 145- 142 31 ΠΕΡΙΣΣΟΣ

τηλ.:210-2592418 fax: 210-2592388

e-mail: mailbox@gt.kke.gr, <http://www.kke.gr>

Διακήρυξη της ΚΕ του ΚΚΕ για τα 100 χρόνια από τον θάνατο του Β. Ι. Λένιν

Στις 21 Γενάρη 1924, πριν 100 χρόνια, στο Γκόρκι έξω από τη Μόσχα, άφηνε την τελευταία του πνοή ο μεγαλύτερος επαναστάτης που ανέδειξε το παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα στον 20ό αιώνα, ο Βλαντιμίρ Ίλιτς Ουλιάνοφ, όπως είναι το πραγματικό όνομα του Λένιν.

Η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ τιμά τον Β. Ι. Λένιν, τον ακούραστο επαναστάτη, που συγκαταλέγεται μαζί με τους Μαρξ και Ενγκελς στους θεμελιωτές της επαναστατικής θεωρίας, τον καθοδηγητή της νικηφόρας πορείας των μπολσεβίκων προς το κοσμοϊστορικό γεγονός της Μεγάλης Οκτωβριανής Σοσιαλιστικής Επανάστασης, της καθοριστικής μάχης για την κατάκτηση της επαναστατικής εργατικής εξουσίας και της τιπάνιας προσπάθειας οικοδόμησης του σοσιαλισμού.

Ο Λένιν, ως καθοδηγητής, «έσπασε τον πάγο», άνοιξε τον δρόμο στην πορεία που αποτέλεσε την έμπρακτη απόδειξη ότι η εργατική τάξη και ο λαός έχουν τη δύναμη να σηκώσουν το ανάστημά τους, να οργανώσουν την αντεπίθεσή τους απέναντι στον πραγματικό τους αντίπαλο, την αστική τάξη, το κράτος και το πολιτικό της σύστημα.

Ήταν το ζωντανό παράδειγμα για τη σημασία του υποκειμενικού παράγοντα, για την ανάγκη μαζικής διαφωτιστικής, προπαγανδιστικής και οργανωτικής δουλειάς των επαναστατών, ακόμα και σε συνθήκες ενός ιδιαίτερα αρνητικού συσχετισμού σε παγκόσμιο επίπεδο όπως στις αρχές του 20ού αιώνα. Η ανατροπή του καπιταλισμού και η οικοδόμηση της σοσιαλιστικής - κομμουνιστικής κοινωνίας, που την εξουσία έχει η εργατική τάξη και για πρώτη φορά παύει να υπάρχει εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, δεν είναι ουτοπία επειδή δεν εξασφαλίστηκε η θωράκισή της από κάθε αντεπαναστατική δράση.

Στη διάρκεια των 70 χρόνων της σοσιαλιστικής οικοδόμησης κατά τον 20ό αιώνα, επιβεβαιώθηκε περίτρανα η ανωτερότητα της εργατικής εξουσίας και των σοσιαλιστικών - κομμουνιστικών σχέσεων παραγωγής με μεγάλες κατακτήσεις για την εργατική τάξη και τον λαό, σε αντίθεση με τον καπιταλιστικό κόσμο της εκμετάλλευσης, της σχετικής και απόλυτης εξαθλίωσης, των κρίσεων και της φρίκης του ιμπεριαλιστικού πολέμου.

Το ΚΚΕ τιμά τα 100 χρόνια από τον θάνατο του Λένιν, φωτίζοντας τα επίκαιρα συμπεράσματα για την οργάνωση της ταξικής πάλης και δίνοντας όλες του τις δυνάμεις στον αγώνα για να βγουν η εργατική τάξη και τα άλλα λαϊκά στρώματα πιο δυναμικά, πιο μαζικά στο προσκήνιο, με μεγαλύτερη συνειδητοποίηση της ριζικής αιτίας των μεγάλων προβλημάτων τους και του πραγματικού αντιπάλου που έχουν απέναντί τους, του σάπιου εκμεταλλευτικού καπιταλιστικού συστήματος και της εξουσίας του κεφαλαίου.

«...Δώστε μας μια οργάνωση επαναστατών και θα αναποδογυρίσουμε τη Ρωσία!»

Ο Λένιν ήταν ο ιδρυτής του επαναστατικού Κόμματος της εργατικής τάξης, που σηματοδότησε την αναγκαιότητα και αποτελεσματικότητα της ιδεολογικής - πολιτικής οργάνωσης των επαναστατών. Η συγκρότηση του Κόμματος Νέου Τύπου, όπως ονομάστηκε σε διάκριση από τα εργατικά κόμματα της προηγούμενης περιόδου του επαναστατικού εργατικού κινήματος, αποτέλεσε το μεγαλύτερο όπλο της εργατικής τάξης στον αγώνα της για την απελευθέρωση από τα δεσμά της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης.

Αποτέλεσε το σημαντικότερο βήμα για το επαναστατικό κίνημα μετά τη συγγραφή του Κομμουνιστικού Μανιφέστου, από τους Μαρξ και Ενγκελς, το οποίο διακήρυσσε για πρώτη φορά αυτοτελή στόχο της εργατικής τάξης για την κατάκτηση της εξουσίας.

Πλέον η εργατική τάξη αποκτούσε τη δική της πολιτική οργάνωση, που είχε μια μεγάλη διαφορά από τα μέχρι τότε εργατικά κόμματα: Ένα κόμμα με σκοπό να «καθοδηγεί τον αγώνα της εργατικής τάξης όχι μόνο για να πετύχει πιο ευνοϊκούς όρους πώλησης της εργατικής δύναμης,

αλλά και για την κατάργηση του κοινωνικού καθεστώτος που αναγκάζει τους άπορους να πουλιούνται στους πλούσιους»¹.

Διαμορφώθηκε δηλαδή πλέον μια επαναστατική οργάνωση, που όλες της οι λειτουργίες, ο τρόπος συγκρότησης αλλά και ο προσανατολισμός της δράσης της καθορίζονταν από τον βασικό πολιτικό σκοπό της εργατικής τάξης: Τον στόχο για την ανατροπή του καπιταλισμού και την οικοδόμηση του σοσιαλισμού - κομμουνισμού, της κοινωνίας της εργατικής εξουσίας, της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Η νίκη της Σοσιαλιστικής Οκτωβριανής Επανάστασης στη Ρωσία έδωσε μεγάλη ώθηση στη συγκρότηση Κομμουνιστικών Κομμάτων ως συνένωση του εργατικού κινήματος με την επαναστατική θεωρία, τον επιστημονικό κομμουνισμό. Ωστόσο, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, αυτή η πορεία αποδείχθηκε δύσκολη και απαιτητική.

Η λενινιστική πείρα σε διαρκή διαπάλη με την τάση υποχώρησης και συμβιβασμού, με τον οπορτουνισμό

Το 1895 ο Λένιν πρωτοστατεί στη συνένωση των περίπου 20 σοσιαλιστικών ομίλων της Πετρούπολης σε μία ενιαία οργάνωση, συγκροτώντας την «Ένωση Αγώνα για την Απελευθέρωση της Εργατικής Τάξης», που έδωσε το έναυσμα για τη συγκρότηση παρόμοιων ενώσεων και στην υπόλοιπη Ρωσία τα επόμενα χρόνια.

Ο επόμενος σταθμός ήταν το Ιδρυτικό Συνέδριο του ΣΔΕΚΡ (Σοσιαλδημοκρατικό Εργατικό Κόμμα Ρωσίας) το 1898, από το οποίο έλειπε ο Λένιν γιατί ήταν εξόριστος. Ήδη όμως τότε φάνηκαν οι πρώτες δυσκολίες, καθώς οι διάφορες σοσιαλιστικές οργανώσεις και ομάδες που είχαν συνενωθεί δεν λειτουργούσαν στη βάση ιδεολογικής και πολιτικής ενότητας. «Προτού ενωθούμε και για να ενωθούμε», έλεγε ο Λένιν, «πρέπει πρώτα να χωρίσουμε αποφασιστικά και ξεκάθαρα»².

Η διαπάλη συνεχίστηκε και στην προετοιμασία για το 2ο Συνέδριο, με την καθοριστική όμως πλέον συμβολή και συμμετοχή του Λένιν.

Στο επίκεντρο της αντιπαράθεσης βρέθηκε ο ίδιος ο χαρακτήρας του Κόμματος ως συνένωσης της επαναστατικής θεωρίας με την επαναστατική δράση.

Ο Λένιν χρειάστηκε να συγκρουστεί με απόψεις που θεωρούσαν ότι η δράση του επαναστατικού κόμματος περιορίζεται μόνο στην ανάδειξη των συνεπειών της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης και στη ζύμωση αντίστοιχων διεκδικήσεων. Αντιλήψεις που αποθέωναν το αυθόρμητο στοιχείο στο εργατικό κίνημα και υποβάθμιζαν τη σημασία που έχει η προσπάθεια του επαναστατικού κόμματος να μετασχηματίσει την αυθόρμητη αντίδραση και συνείδηση του κινήματος σε ολοένα και πιο συνειδητή στόχευση της πραγματικής αιτίας, δηλαδή της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, σε πιο συνειδητή δράση με βάση τους νόμους της ταξικής πάλης και σε πιο συνειδητή γνώση του τελικού στόχου του αγώνα του προλεταριάτου για την κατάκτηση της εξουσίας.

Στο έργο του «Τι να κάνουμε;» αναδεικνύει την ανάγκη συνδυασμένης αξιοποίησης όλων των μορφών της ταξικής πάλης (οικονομική, πολιτική και ιδεολογική) στο εργατικό κίνημα, ως όρο για την πολιτική και ιδεολογική ωρίμανσή του. Δείχνει την καθοριστική σημασία της επαναστατικής θεωρίας σε αυτήν την κατεύθυνση και αντιπαράθεται με αντιλήψεις που υποστηρίζουν ότι η επαναστατική θεωρία δεν αφορά το εργατικό κίνημα. Όπως χαρακτηριστικά έγραφε: «*Το ζήτημα μπαίνει μόνο έτσι, είτε αστική είτε σοσιαλιστική ιδεολογία. Μέσος όρος δεν υπάρχει (γιατί η ανθρωπότητα δεν έχει επεξεργαστεί καμιά "τρίτη" ιδεολογία· και γενικά, σε μια κοινωνία που σπαράζεται από ταξικές αντιθέσεις, δεν μπορεί να υπάρξει ποτέ εξωταξική ή υπερταξική ιδεολογία). Για τον λόγο αυτό κάθε μείωση του ρόλου της σοσιαλιστικής ιδεολογίας, κάθε απομάκρυνση απ' αυτήν σημαίνει ταυτόχρονα και δυνάμωμα της αστικής ιδεολογίας*».³

Ο Λένιν ήδη από εκείνα τα χρόνια αναδεικνύει ότι η υποτίμηση της θεωρητικής, ιδεολογικής δουλειάς και παρέμβασης, η υποβάθμιση ουσιαστικά του επαναστατικού κόμματος στο επίπεδο ενός συνδικάτου έχει επίπτωση στην ίδια τη συγκρότησή του, στη λειτουργία του και στην κομματική οικοδόμηση.

Η διαπάλη αυτή κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης του 2ου Συνεδρίου του ΣΔΕΚΡ το 1903 συνεχίστηκε και για τις αρχές λειτουργίας.

Το Συνέδριο υιοθέτησε το Πρόγραμμα που πρότεινε η ομάδα του Λένιν, όμως στη συζήτηση για τις οργανωτικές αρχές του Κόμματος υπήρξε σοβαρή διαφωνία, αντιπαράθεση σε σχέση με

εκείνες που πρότεινε ο Λένιν ως αναγκαίες για να συγκροτηθεί το μαχητικό κόμμα της επαναστατικής πρωτοπορίας.

Η αντιπαράθεση αυτή εκδηλώθηκε στη συζήτηση σχετικά με το ποιος μπορούσε να είναι μέλος του ΣΔΕΚΡ. Ο Λένιν θεωρούσε το Κόμμα ως ένα οργανωμένο σύνολο, που το μέλος του έπρεπε να αποδέχεται το Πρόγραμμά του, να το υποστηρίζει με υλικά μέσα και να συμμετέχει προσωπικά σε μια από τις Κομματικές Οργανώσεις του.

Στην ουσία, αυτή η διαπάλη αφορούσε όχι στενά τους όρους συγκρότησης και λειτουργίας του κόμματος, αλλά τον ίδιο του τον σκοπό. Η υιοθέτηση επαναστατικών αρχών λειτουργίας αφορούσε στην ικανότητα δράσης ως επαναστατικής πρωτοπορίας.

Ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός δεν αποτελούσε και δεν αποτελεί απλά έναν τρόπο λήψης αποφάσεων, αλλά είναι αρχή λειτουργίας που βασίζεται στην ιδεολογική - πολιτική ενότητα εθελοντών ομοϊδεατών επαναστατών και είναι το στοιχείο εκείνο που δίνει τη δυνατότητα αποτελεσματικού και ενιαίου σχεδιασμού δράσης και παρέμβασης, από το σύνολο των μελών του Κόμματος, στη βάση κατάκτησης και αφομοίωσης βασικών ζητημάτων της επαναστατικής κοσμοθεωρίας, στη συλλογική εκτίμηση και αξιοποίηση της πείρας από τη συμμετοχή στην ταξική πάλη. Είναι αυτό το στοιχείο που δίνει όχι μόνο τη δυνατότητα αλλά και την ικανότητα σε κάθε μέλος να συμβάλλει με γνώμη, κριτική και αυτοκριτική στην επεξεργασία και λήψη αποφάσεων, στον έλεγχο και στην εκτίμηση της συλλογικής πείρας. Γεγονός που δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συγκρότηση των επαναστατών σε οργανώσεις σε κάθε χώρο δουλειάς και περιοχή, που να αποτελούν το Κόμμα στον χώρο ευθύνης τους. Αλλά κυρίως χωρίς τη συγκρότηση ενιαίου καθοδηγητικού κέντρου, που να εξασφαλίζει την ενιαία δράση στο έδαφος της συλλογικής θέλησης. Σε αυτήν την κατεύθυνση ο Λένιν αναδείκνυε τη σημασία της εφημερίδας του επαναστατικού κόμματος ως «*συλλογικού προπαγανδιστή, συλλογικού διαφωτιστή, μα και συλλογικού οργανωτή*» της ταξικής πάλης.

Αυτές οι αρχές λειτουργίας ταιριάζουν σ' ένα εργατικό επαναστατικό κόμμα που θεμελιώνεται και καθοδηγείται από την επαναστατική θεωρία.

Στο 2ο Συνέδριο ο Λένιν κι εκείνοι που συμφωνούσαν με αυτόν πήραν την πλειοψηφία στις εκλογές για την Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος και άρχισαν να ονομάζονται *μπολσεβίκοι*, ενώ οι αντίπαλοί τους, που βρέθηκαν στη μειοψηφία, ονομάστηκαν *μενσεβίκοι*. Γεννήθηκε έτσι η επαναστατική πτέρυγα της ρωσικής σοσιαλδημοκρατίας, που αργότερα συγκροτήθηκε σε αυτοτελές κόμμα, στο Κόμμα των Μπολσεβίκων.

Η πάλη όμως ενάντια στην τάση υποχώρησης από τον επαναστατικό χαρακτήρα του Κόμματος συνεχίστηκε και τα επόμενα χρόνια, ιδιαίτερα μετά την ήττα της επανάστασης του 1905.

Η ιδεολογική αντιπαράθεση οξύνθηκε ανάμεσα στους μπολσεβίκους και στους μενσεβίκους, όσο και μέσα στους κόλπους των δύο.

Οι μενσεβίκοι θεωρούσαν αδύνατη οποιαδήποτε επαναστατική ανάταση στο μέλλον, αρνούσαν το επαναστατικό Πρόγραμμα και καλούσαν την εργατική τάξη να συμβιβαστεί με την αστική. Αλλά και στις γραμμές των μπολσεβίκων εμφανίστηκαν διαπάλη και ομαδοποιήσεις. Εκείνοι που ζητούσαν τη διάλυση των παράνομων Οργανώσεων, την αποδοχή των στενών πλαισίων της νομιμότητας (λικβινταριστές) και αποθέωσης των όποιων δυνατοτήτων κοινοβουλευτικής δουλειάς κι από την άλλη εκείνοι που αναγνώριζαν μόνο το παράνομο Κόμμα και αρνούσαν κάθε αξιοποίηση δουλειάς στη Δούμα (μορφή βουλής επί Τσάρου).

Ο Λένιν ανέπτυξε παραπέρα τη θεωρία για το Κόμμα και πρόβαλε τον χαρακτήρα του ως καθοδηγητή των μαζών. Επεξεργάστηκε μια ευλύγιστη τακτική για τη συνένωση νόμιμης και παράνομης δουλειάς κάτω από την καθοδήγηση του παράνομου Κόμματος. Υπερασπίστηκε την ηρωική προσπάθεια της παράνομης δράσης, αλλά άνοιξε μέτωπο στην επαναστατική λογοκοπία και ανέδειξε την ανάγκη για τον πραγματικό επαναστάτη να εκτελεί το καθήκον του και στην πιο δύσκολη, άσημη, μονότονη, καθημερινή δουλειά.

Τόσο τα πρώτα βήματα συγκρότησης της επαναστατικής πρωτοπορίας της εργατικής τάξης, των Κομμουνιστικών Κομμάτων, όσο και η μετέπειτα πορεία του Διεθνούς Κομμουνιστικού Κινήματος επιβεβαίωσαν με τη θετική και αρνητική πείρα την ανάγκη του διαρκούς ιδεολογικοπολιτικού μετώπου στον ομορτισμό, ως απαραίτητου όρου για τη διασφάλιση των επαναστατικών χαρακτηριστικών του Κομμουνιστικού Κόμματος.

Ο Λένιν είχε σημειώσει ότι υπάρχουν βασικοί αντικειμενικοί παράγοντες που αφορούν τόσο στην οικονομική βάση του καπιταλισμού όσο και σε θεωρητικές αδυναμίες της πρωτοπορίας που «γεννούν συνεχώς αυτές τις αποκλίσεις»⁴.

Η ιστορική πείρα του 20ού αιώνα, με κορυφαία αρνητικά παραδείγματα την ομπορτουνιστική στροφή στο 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ και τη μετέπειτα υιοθέτηση της λαθεμένης αντίληψης περί «παλλαϊκού κράτους» στο 22ο Συνέδριο καθώς και την πορεία των ευρωκομμουνιστικών κομμάτων αλλά και της πορείας του ΚΚ Κίνας, έδειξε ότι η κυριαρχία του ομπορτουνισμού στο επαναστατικό κόμμα μπορεί να εξελιχθεί είτε σε αντεπανάστατική δύναμη ανατροπής του σοσιαλισμού είτε σε δύναμη μετάλλαξης και διάλυσης των Κομμουνιστικών Κομμάτων. Όπως σημειώνεται και στο 21ο Συνέδριο του ΚΚΕ: *«Το βασικό είναι να μην υποτιμάται ο ρόλος του ομπορτουνισμού τόσο σε συνθήκες του καπιταλισμού όσο και του σοσιαλισμού, αφού η πηγή του αντικειμενικά είναι ανεξάντλητη και ο αντεπανάστατικός του ρόλος οδηγεί σε υπόσκαψη και συκοφάντηση του κινήματος».*

«Χωρίς επαναστατική θεωρία δεν υπάρχει επαναστατικό κίνημα...»

Ο Λένιν έκανε μια ακούραστη επαναστατική θεωρητική προετοιμασία και αντίστοιχη προσπάθεια διαμόρφωσης επαναστατικής στρατηγικής.

Απέδειξε στην πράξη ότι δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική επαναστατική πράξη χωρίς τη γνώση των νομοτελειών της διεξαγωγής της ταξικής πάλης και των αντικειμενικών νόμων εξέλιξης της κοινωνίας.

Αυτό ήταν που έδωσε τη δυνατότητα στους μπολσεβίκους να αντεπεξέλθουν στις γρήγορες εξελίξεις, να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά ελιγμούς του αντιπάλου και να εκπληρώσουν πραγματικά τον ρόλο τους ως καθοδηγητές του αγώνα του προλεταριάτου στην τσαρική αυτοκρατορία.

Ο Λένιν με αυτόν τον τρόπο έκανε πράξη την προτροπή των Μαρξ και Ενγκελς ότι *«η διδασκαλία μας δεν είναι δόγμα, μα καθοδήγηση για δράση»*, αποδεικνύοντας ότι η ανάπτυξη της επαναστατικής θεωρίας είναι αποφασιστικός παράγοντας για να δοθεί απάντηση στα σύγχρονα για την κάθε εποχή ζητήματα που φέρνουν στο προσκήνιο η ανάπτυξη του καπιταλισμού και η πορεία της ταξικής πάλης.

Όχι τυχαία συγκαταλέγεται, μαζί με τους Μαρξ και Ενγκελς, στους θεμελιωτές της επαναστατικής θεωρίας της εργατικής τάξης, του μαρξισμού - λενινισμού.

Το γεγονός αυτό φωτίζει την ανάγκη της αντίστοιχης ιδεολογικής, πολιτικής προετοιμασίας και δουλειάς στις σημερινές σύνθετες συνθήκες της ταξικής πάλης για την αποτελεσματική δράση και παρέμβαση ενός Κομμουνιστικού Κόμματος και για τη νικηφόρα πορεία του εργατικού κινήματος. Αυτό το συμπέρασμα επιβεβαιώνεται και μέσα απ' την αρνητική πείρα, τις αιτίες που οδήγησαν στην ανατροπή της σοσιαλιστικής οικοδόμησης κατά τον 20ό αιώνα.

Όπως αναφέρεται στο 21ο Συνέδριο του ΚΚΕ: *«Αποφασιστικός παράγοντας για την προώθηση της στρατηγικής μας μέσα από την καθημερινή δράση είναι να ενισχυθεί το ιδεολογικό στοιχείο στην εσωκομματική και ΚΝίτικη λειτουργία, στη λειτουργία των καθοδηγητικών οργάνων, έτσι ώστε να αναπτύσσεται σωστά η ιδεολογική διαπάλη στο μαζικό κίνημα και βεβαίως στην αυτοτελή δράση του Κόμματος».*

Ο Λένιν αφιέρωσε μεγάλα διαστήματα στη μελέτη και ανάπτυξη της επαναστατικής θεωρίας των Μαρξ και Ενγκελς, ακόμη και στις πιο δύσκολες για το εργατικό κίνημα συνθήκες, όπως ήταν από τον Φλεβάρη έως τον Οκτώβρη 1917 στη Ρωσία ή και οι συνθήκες παρανομίας.

Σήμερα επιχειρείται από θεωρητικούς τόσο της αστικής τάξης όσο και του ομπορτουνισμού μια στοχευμένη καμπάνια παρουσίασης του Λένιν αντιπαραθετικά με το έργο των Μαρξ και Ενγκελς. Πρόκειται για μια προσπάθεια που στοχεύει στην αναθεώρηση του μαρξισμού - λενινισμού, προβολής του έργου του Λένιν ως μιας ιδιομορφίας της Ρωσίας, που δήθεν παρέκλινε από τη «μαρξιστική παράδοση». Είναι θεωρίες που επιχειρούν με πολλαπλούς τρόπους την απονεύρωση της επαναστατικής κοσμοθεωρίας του μαρξισμού - λενινισμού, γνωρίζοντας το πόσο επικίνδυνο όπλο μπορεί να αποτελέσει στα χέρια της εργατικής τάξης ενάντια στην αστική εξουσία.

Ο Λένιν βρέθηκε σε όλη τη διάρκεια της ζωής του στην προμετωπίδα της μάχης ενάντια στη διαστρέβλωση του μαρξισμού, τόσο από τους ιδεολόγους της αστικής τάξης όσο και από τους διάφορους εκφραστές του ομπορτουνισμού. Χρειάστηκε πολλές φορές να αντιπαρατεθεί ακόμα και με συντρόφους του μπολσεβίκους, στην προσπάθεια υπεράσπισης του μαρξισμού και διαμόρφωσης επαναστατικής στρατηγικής, που να απαντά στις δοσμένες συνθήκες της ταξικής πάλης.

Όπως χαρακτηριστικά έλεγε ο Στάλιν, ο Λένιν πολλές φορές έπρεπε να σταθεί «μόνος εναντίον όλων» για να υπερασπιστεί τις επαναστατικές αρχές. Αποτελεί παράδειγμα ακούραστου

επαναστάτη, που και στις πιο δύσκολες συνθήκες και συγκυρίες επέμεινε με επαναστατική αισιοδοξία και ασταμάτητη θεωρητική και πρακτική δουλειά να παλεύει για την προώθηση της επανάστασης.

Ο Λένιν ήδη από τη δεκαετία του 1890 με το έργο του «Ποιοι είναι οι φίλοι του λαού και πώς καταπολεμούν τους σοσιαλδημοκράτες» αντιπαράκειται με τις απόψεις των ναρόντικων, που υποστήριζαν ότι η Ρωσία θα φτάσει στον σοσιαλισμό μέσα από την αγροτική κοινότητα και ότι ο καπιταλισμός στη Ρωσία μπορεί να παρακαμφθεί. Μαζί με το έργο «Η ανάπτυξη του καπιταλισμού στη Ρωσία» θεμελιώνει τον ρόλο και τις σχέσεις των τάξεων στη Ρωσία, αναδεικνύοντας τη δυνατότητα της μικρής, αλλά συγκεντρωμένης εργατικής τάξης να ηγηθεί της επανάστασης.

Αυτή η μελέτη για την κατάσταση της Ρωσίας έδωσε το απαραίτητο υπόβαθρο για τη διαμόρφωση της στρατηγικής των μπολσεβίκων στην επανάσταση του 1905, στην οποία έπαιρναν μέρος και αστικές δυνάμεις. Σε αυτές τις συνθήκες οι μπολσεβίκοι στόχευαν:

α) Στην πολιτική αυτοτέλεια της εργατικής τάξης στην επικείμενη αστικοδημοκρατική επανάσταση, ώστε να μη μετατραπεί το προλεταριάτο σε ουρά της αστικής τάξης.

β) Στην καθοδήγηση ολόκληρου του λαϊκού κινήματος από την εργατική τάξη (η κοινωνική, δηλαδή, συμμαχία του προλεταριάτου με την πολυπληθέστερη, πλειοψηφούσα ως κοινωνική δύναμη τότε, μικρομεσαία αγροτιά), ώστε να διευκολυνθεί το πέρασμα στη σοσιαλιστική επανάσταση. Έτσι, στην πάλη για το γρήγορο πέρασμα της αγροτιάς με την εργατική τάξη, η στρατηγική των μπολσεβίκων στηρίχτηκε στη γραμμή: Μαζί με όλη την αγροτιά ενάντια στον μεσαίωνα. Ύστερα, μαζί με τη φτωχή αγροτιά, μαζί με τους μισοπρολετάριους ενάντια στον καπιταλισμό, μαζί κι ενάντια στους πλούσιους του χωριού.

Η «δημοκρατική δικτατορία του προλεταριάτου και της αγροτιάς», όπως έλεγε ο Λένιν, μπορούσε να έχει ενιαία θέληση όσον αφορούσε το τσάκισμα της απολυταρχίας, αλλά όχι όσον αφορούσε τον σοσιαλισμό. Όσο θα εξελισσόταν η επανάσταση, ο Λένιν προέβλεπε ότι θα οξυνόταν η διαπάλη στους κόλπους της ίδιας της συμμαχίας εργατών - αγροτών και της εξουσίας τους και θα οδηγούσε τελικά στον πλήρη διαχωρισμό της εργατικής τάξης από τους μεσαίους και πλούσιους αγρότες, με σκοπό την επικράτηση του προλεταριακού στοιχείου πάνω στο μικροαστικό και βεβαίως και το πέρασμα στη «δικτατορία του προλεταριάτου».

Η γραμμή αυτή των μπολσεβίκων διαμορφώθηκε σε αντιπαράθεση με τους δεξιούς οπορτουνιστές της εποχής, τους μενσεβίκους, αλλά και με τον Τρότσκι που υποτιμούσε τον ρόλο και τη σημασία της αγροτιάς. Ο Λένιν εκτιμούσε ότι η θέση του Τρότσκι οδηγούσε στην «*άρνηση του ρόλου της αγροτιάς*» και στο χαντάκωμα της επανάστασης.

Στα χρόνια που ακολούθησαν την ήττα της αστικής επανάστασης του 1905, ο Λένιν έδωσε μάχη ενάντια στην αντιδραστική επίθεση που είχε πλήξει και το ιδεολογικό και γνωσιολογικό πεδίο. Με το έργο του «Υλισμός και Εμπειριοκριτικισμός» αντιπαράκειται σε αντιδραστικές θεωρίες υποκειμενικού ιδεαλισμού, που είχαν ενστερνιστεί ακόμα και μπολσεβίκοι. Όπως έγραφε ο Λένιν στον Γκόρκι, που είχε επηρεαστεί από τις συγκεκριμένες θεωρίες, δεν ήταν μια μάχη με «θεωρητικές λεξούλες», αλλά μια μάχη για να μην «μολυνθεί» το «μυαλό» του Κόμματος. Παράλληλα, δεν έπρεπε να δοθεί η ευκαιρία στον Πλεχάνοφ να εμφανίζεται ως ο υπερασπιστής και συνεχιστής του έργου των Μαρξ και Ενγκελς, αλλά αυτόν τον ρόλο να τον αναλάμβανε ο μπολσεβικισμός.

Η σημασία που έδωσε ο Λένιν στην επεξεργασία της επαναστατικής θεωρίας υπογραμμίζει σήμερα την ανάγκη όξυνσης της ιδεολογικής, φιλοσοφικής και πολιτικής διαπάλης με τις σύγχρονες εκφράσεις του υποκειμενικού ιδεαλισμού, όπως ο «ατομικός αυτοπροσδιορισμός», ο «μεταμοντερνισμός» και ορισμένες θεωρίες «ρευστότητας του βιολογικού φύλου» ή γενικότερα του «κοινωνικού φύλου».

Τα χρόνια που ακολουθούν στις συνθήκες προετοιμασίας και εκδήλωσης του Α' Παγκοσμίου Πολέμου ο Λένιν, εκτός από εκατοντάδες άρθρα και επιστολές που δημοσίευσε στον παράνομο επαναστατικό Τύπο, προχώρησε σε σημαντικές επεξεργασίες, όπως τα έργα του «Ιμπεριαλισμός - Ανώτατο στάδιο του καπιταλισμού», «Κάτω από ξένη σημαία» και «Για το σύνθημα των Ενωμένων Πολιτειών της Ευρώπης», που αφορούν τον χαρακτήρα του πολέμου, την εποχή του ιμπεριαλισμού και τον αντιδραστικό χαρακτήρα των ιμπεριαλιστικών ενώσεων, την ανάγκη μετατροπής του ιμπεριαλιστικού πολέμου σε σοσιαλιστική επανάσταση και τη δυνατότητα νίκης του σοσιαλισμού σε μια χώρα ή ομάδα χωρών λόγω της επίδρασης του νόμου της ανισόμετρης ανάπτυξης του καπιταλισμού.

Στη βάση αυτών των επεξεργασιών δόθηκε η δυνατότητα διαμόρφωσης νικηφόρας επαναστατικής στρατηγικής μετά την εκδήλωση της επανάστασης τον Φλεβάρη του 1917.

Στις περιφημες «Θέσεις του Απρίλη» και στα άλλα γραπτά του εκείνης της περιόδου, ο Λένιν έκανε μια πολύ σαφή εκτίμηση του χαρακτήρα της επανάστασης του Φλεβάρη. Εκτιμούσε ότι η εξουσία άλλαξε χέρια, πέρασε στα χέρια της αστικής τάξης. Υπενθύμιζε ότι το βασικό ζήτημα στη μέχρι τότε στρατηγική των μπολσεβίκων, το ζήτημα της κοινωνικής συμμαχίας των εργατών και αγροτών, είχε ήδη σε έναν βαθμό πραγματοποιηθεί με τη μορφή των Σοβιέτ, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι σε αυτά η πλειοψηφία του προλεταριάτου παρασυρόταν κι εμπιστευόταν τους εκπροσώπους των μικροαστικών στρωμάτων, οι οποίοι δρούσαν σαν ουρά της αστικής τάξης.

Απέναντι στη θέση των «παλιών μπολσεβίκων» (Κάμενεφ, Ζινόβιεφ κ.ά.) ότι η αστικοδημοκρατική επανάσταση δεν είχε ολοκληρωθεί και ότι δεν είχαν πραγματοποιηθεί μια σειρά στόχοι της (π.χ. Συντακτική Συνέλευση, αγροτική μεταρρύθμιση), ο Λένιν απάντησε ότι το κύριο ζήτημα σε κάθε επανάσταση ήταν το ζήτημα της εξουσίας. Με αυτήν την έννοια, η αστικοδημοκρατική επανάσταση είχε τελειώσει.

Απαιτούνταν, λοιπόν, αλλαγή της στρατηγικής των μπολσεβίκων. Από τον Φλεβάρη και μετά, το πρώτο και το βασικό ζήτημα που έπρεπε να λυθεί ήταν το ανέβασμα της συνείδησης του προλεταριάτου, η κατάκτηση της πρωτοπορίας του για να ηγηθεί στο πλαίσιο της κοινωνικής συμμαχίας. Κάτι τέτοιο απαιτούσε πάλι μέσα στα ίδια τα επαναστατικά όργανα (τα Σοβιέτ), τη συσπείρωση με τους μισοπρολετάρους και τη φτωχή αγροτιά, προκειμένου να προετοιμαστεί το έδαφος για τη σοσιαλιστική επανάσταση.

Σημαντική θέση εκείνους τους μήνες έχει το έργο του Λένιν «Κράτος και Επανάσταση», που γράφτηκε λίγους μήνες πριν τον Νοέμβρη του 1917, όμως εκδόθηκε μετά την Επανάσταση. Ο Λένιν φωτίζει τον ταξικό χαρακτήρα του αστικού κράτους και της αστικής δημοκρατίας σημειώνοντας χαρακτηριστικά: «*Δημοκρατία για μια ασήμαντη μειοψηφία, δημοκρατία για πλούσιους, αυτός είναι ο δημοκρατισμός της καπιταλιστικής κοινωνίας*»⁵. Φωτίζει την ανάγκη τσακίσματος του κράτους του κεφαλαίου και την αντικατάστασή του από το κράτος της εργατικής τάξης, που δεν έχει ρόλο μόνο καταστολής κάθε δύναμης επαναφοράς της εκμετάλλευσης αλλά και δημιουργικό ρόλο στην οικοδόμηση των νέων σχέσεων παραγωγής και των προϋποθέσεων που πρέπει να διαμορφωθούν μεταξύ αυτών και της κομμουνιστικής συνείδησης, ώστε, περνώντας στην αναπτυσσόμενη κομμουνιστική κοινωνία, να απονεκρωθεί το κράτος.

Η νικηφόρα κατάληξη της Οκτωβριανής Επανάστασης επιβεβαίωσε τη στρατηγική της σοσιαλιστικής επανάστασης, καθώς και μια σειρά αρχές και νομοτέλειες που συνδέονται με την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού.

Η μελέτη της στρατηγικής των μπολσεβίκων στην Οκτωβριανή Επανάσταση καθώς και της εξέλιξης για τη διαμόρφωσή της (από το 1905 έως το 1917) οδηγεί σε ουσιώδη συμπεράσματα. Δίνει πολύτιμη πείρα για την προσέγγιση των κομμουνιστών με εργάτες και λαϊκά στρώματα, που επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από την αστική ιδεολογία και πολιτική. Οι μπολσεβίκοι κατάφεραν να συνδυάσουν πετυχημένα τη μελέτη των εξελίξεων, εσωτερικών και διεθνών, τη θεωρητική δουλειά, καθώς και τη μελέτη της πείρας από τη σκληρή ταξική πάλη στη Ρωσία, στην οποία πρωτοστατούσαν σε όλες τις συνθήκες.

Σταθερά και αταλάντευτα στον δρόμο της σύγκρουσης για τη νίκη της εργατικής τάξης

Ένα μεγάλο συμπέρασμα της ηρωικής πάλης των μπολσεβίκων στην πορεία προς τη νικηφόρα Οκτωβριανή Επανάσταση, αλλά και μετά απ' αυτή, στις συνθήκες οικοδόμησης του σοσιαλισμού, είναι ότι όσο κι αν μοιάζει παντοδύναμη η αντιδραστική εξουσία του κεφαλαίου, δοκιμάζεται από τις εσωτερικές της αντιθέσεις, που αυξάνουν τη δυνατότητα στην εργατική τάξη και στις λαϊκές δυνάμεις να συγκρουστούν και να ανατρέψουν την εξουσία του κεφαλαίου.

Το συμπέρασμα δηλαδή ότι παρά τον σημερινό αρνητικό συσχετισμό δυνάμεων υπάρχει διέξοδος, που βρίσκεται στην οργάνωση του αγώνα της εργατικής τάξης, στην οργάνωση της αντεπίθεσης του λαού ενάντια στον πραγματικό του αντίπαλο.

Η πορεία των μπολσεβίκων προς τη νίκη ήταν ένα δύσβατο πολλές φορές μονοπάτι, όμως - με την καθοριστική συμβολή του Λένιν - δεν υποκλίθηκαν ποτέ στις δυσκολίες, και αυτό ήταν γεγονός αποφασιστικής σημασίας για την τελική νίκη.

«Βαδίζουμε σαν συμπαγής ομάδα από έναν απόκρημνο και δύσκολο δρόμο, πιασμένοι γερά χέρι με χέρι. Είμαστε απ' όλες τις μεριές κυκλωμένοι από εχθρούς και είμαστε σχεδόν πάντα αναγκασμένοι να βαδίσουμε κάτω από τα πυρά τους».

Αυτό το απόσπασμα από το μνημειώδες έργο του Λένιν «Τι να κάνουμε» αποτυπώνει με γλαφυρό τρόπο τόσο τις δυσκολίες της ταξικής πάλης που είχαν να αντιμετωπίσουν οι μπολσεβίκοι, όσο και την αταλάντευτη επαναστατική τους δράση.

Η ίδια η εξέλιξη και κατάσταση της κοινωνίας της τσαρικής Ρωσίας διαμόρφωνε ένα σύνθετο έδαφος πάνω στο οποίο αναπτυσσόταν τότε η επαναστατική πάλη.

Τα χρόνια πριν τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, στη Ρωσία, αν και αναπτυσσόταν γρήγορα ο καπιταλισμός, επιβίωναν ισχυρά στοιχεία του παλιού απολυταρχικού κράτους, με επικεφαλής τον τσάρο.

Η δημιουργία τεράστιων εργοστασίων στα νευραλγικά κέντρα των μεγάλων ρωσικών πόλεων, όπως η Μόσχα και η Πετρούπολη (μετέπειτα Λένινγκραντ), οδήγησε σε σημαντική ανάπτυξη της μισθωτής εργασίας, καθιστώντας την εργατική τάξη τη βασική κοινωνική δύναμη της χώρας, παρά το γεγονός ότι δεν πλειοψηφούσε στο σύνολο του πληθυσμού και της έκτασης της τσαρικής αυτοκρατορίας. Παράλληλα, μεγάλα τμήματα αγροτών στην ύπαιθρο υπέφεραν από την καταπίεση μεγάλων γαιοκτημόνων.

Τα χρόνια εκείνα ήταν γεμάτα με πολλές μεγάλες και μαχητικές απεργίες της εργατικής τάξης, αγροτικές εξεγέρσεις και χιλιάδες περιστατικά λαϊκής αντίδρασης ενάντια στην απολυταρχική εξουσία του τσάρου, και κάτω από το βάρος της καταπίεσης εθνών και εθνοτήτων στην τσαρική αυτοκρατορία, τη «φυλακή των λαών».

Σε συνθήκες γενικευμένης αγανάκτησης του λαού, αντιθέσεων του τσαρικού καθεστώτος με την αστική τάξη και ενδοαστικών αντιθέσεων, που εντεινόταν από το ξέσπασμα και την εξέλιξη του ρωσοϊαπωνικού πολέμου (Φλεβάρης 1904 - Σεπτέμβρης 1905), ξέσπασε η επανάσταση του Γενάρη 1905. Στο κύμα εξεγέρσεων και ταξικών συγκρούσεων που ακολούθησε και αγκάλιασε όλη τη Ρωσία τα επόμενα δύο χρόνια, οι μπολσεβίκοι, που από την αρχή υποστήριζαν ότι τα αιτήματα της εργατικής τάξης θα ικανοποιούνταν μονάχα επαναστατικά και χωρίς ικεσίες, διαδραμάτισαν πρωτοπόρο ρόλο.

Την περίοδο της Επανάστασης του 1905 γεννήθηκαν τα Σοβιέτ, ως πυρήνες οργάνωσης της επαναστατικής δράσης της εργατικής τάξης και των εξεγερμένων στρατευμάτων, μέσα στις συνθήκες του οξυμένου αγώνα της απεργιακής πάλης και των ταξικών συγκρούσεων. Αποτέλεσαν νέα, ανώτερη μορφή οργάνωσης της εργατικής τάξης, με εκλεγμένους αντιπροσώπους, και λειτούργησαν ως φύτρα και μορφές της μελλοντικής εργατικής εξουσίας.

Η Επανάσταση των 1905 - 1907, παρότι έληξε με τον συμβιβασμό της αστικής τάξης με τον τσάρο και τη βίαιη καταστολή του εργατικού κινήματος και του λαού, ήταν μεγάλης σημασίας για την πορεία της ταξικής πάλης στη Ρωσία. Ήταν η επανάσταση στην οποία τόσο το κόμμα των μπολσεβίκων όσο και η ίδια η εργατική τάξη κέρδισαν πολύτιμη πείρα για την αναμέτρηση του 1917. Όπως έγραφε χαρακτηριστικά ο Λένιν μετά το 1905, «δεν ήταν πια ίδιος ο λαός. Αναγεννήθηκε. Πήρε το μαχητικό βάπτισμα του πυρός. Ατσαλώθηκε στην εξέγερση. Προετοίμασε τις γραμμές των μαχητών που νίκησαν το 1917».

Μετά την ήττα της Επανάστασης του 1905, το μπολσεβίκικο κόμμα δοκιμάστηκε σε νέες συνθήκες παρανομίας και διώξεων. Παρά τις τεράστιες δυσκολίες, όμως, κατόρθωσε να διατηρήσει την υπόστασή του και να κρατήσει άσβεστη την επαναστατική φλόγα, αναμετρώμενο με τις προκλήσεις που έθεταν οι νέες συνθήκες.

Το ξέσπασμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου έθεσε νέα καθήκοντα στην ταξική πάλη. Το κόμμα των μπολσεβίκων, με καθοδηγητή τον Λένιν, αποτέλεσε τον φάρο των επαναστατικών δυνάμεων στη φωτιά του Α' Παγκόσμιου, τόσο με την πολιτική του γραμμή για τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα του πολέμου όσο και με την επαναστατική του δράση. Αντίθετα, η ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία είχε ταχθεί με το μέρος της αστικής τάξης κάθε χώρας και διαδραμάτιζε ηγετικό ρόλο στο να συρθούν οι λαοί στη σφαγή του πολέμου.

Οι μπολσεβίκοι καταψήφισαν τις πολεμικές πιστώσεις στη Δούμα και οργάνωσαν τη διαφώτιση του λαού και της εργατικής τάξης, τόσο στο μέτωπο όσο και στα μετόπισθεν. Την ίδια στιγμή, προσηλωμένοι στην αρχή του προλεταριακού διεθνισμού, πρωτοστάτησαν στον συντονισμό της δράσης των επαναστατών σε όλη την Ευρώπη, που στάθηκαν ενάντια στις αστικές τους τάξεις και στις αστικές κυβερνήσεις κάθε χώρας. Η μαχητική τους δράση αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα στις εξελίξεις που ακολούθησαν.

Η επαναστατική κατάσταση γεννήθηκε στο έδαφος μιας σύνθετης διαδικασίας, που περιλάμβανε μια σειρά σημαντικούς παράγοντες: Την όξυνση των ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών. Τα δεινά που ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος είχε συσσωρεύσει στις πλάτες των λαϊκών στρωμάτων. Τον κλονισμό της συμμαχίας του τσαρισμού με την αστική τάξη, που δεν επέτρεπε πια

στους «πάνω» να κυβερνούν όπως πριν. Την πολιτική και οργανωτική δουλειά των μπολσεβίκων, πριν και κατά τη διάρκεια του πολέμου, στις γραμμές της εργατικής τάξης και των στρατιωτών.

Η αστική τάξη πήρε το πάνω χέρι στην Επανάσταση του Φλεβάρη, με τη συγκρότηση Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης, αλλά δεν έβγαλε τη Ρωσία από τον πόλεμο. Ταυτόχρονα, όμως, η μαζική πολιτική πάλη των εργατών και των αγροτών έφερε στην επιφάνεια την οργάνωση των ένοπλων μαζών που συμμετείχαν στην ανατροπή του τσάρου μέσω των Σοβιέτ (συμβούλια αντιπροσώπων).

Μετά και την εκδήλωση του στρατιωτικού πραξικοπήματος του στρατηγού Κορνίλοφ ενάντια στην Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση τον Αύγουστο, ο Λένιν προέβλεψε ότι η αντικειμενική κατάσταση θα οδηγούσε είτε σε ολοκληρωτική νίκη της ένοπλης στρατιωτικής αστικής δικτατορίας είτε σε νίκη της ένοπλης εξέγερσης των εργατών. Ξεκαθάρισε ότι η σύγκρουση ανάμεσα στις δυνάμεις της Προσωρινής Κυβέρνησης και σ' αυτές του Κορνίλοφ αφορούσε δύο διαφορετικές όψεις του πραγματικού αντιπάλου της εργατικής τάξης. Όξυνε τη διαπάλη απέναντι στις αυταπάτες για «ειρηνικό - κοινοβουλευτικό πέρασμα» στον σοσιαλισμό και διακήρυξε ότι ο σκοπός της ένοπλης εξέγερσης των εργατών μπορούσε να είναι μόνο το πέρασμα της εξουσίας στα χέρια του προλεταριάτου, με την υποστήριξη της φτωχής αγροτιάς, για την πραγματοποίηση των προγραμματικών στόχων του Κόμματος.

Τον Σεπτέμβριο του 1917 και αφού οι μπολσεβίκοι πλειοψηφούσαν πλέον στα Σοβιέτ Πετρούπολης και Μόσχας, επανέφεραν στο προσκήνιο το παλιό σύνθημα «Όλη η εξουσία στα Σοβιέτ», ως σύνθημα ανατροπής της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης, ως σύνθημα επαναστατικής εξέγερσης. Οι μπολσεβίκοι δρούσαν σε αυτήν την κατεύθυνση χωρίς να περιμένουν ούτε τις εκλογές για τη Συντακτική Συνέλευση, ούτε το Συνέδριο των Σοβιέτ.

Η αποφασιστικότητα του Λένιν και όσων από την καθοδήγηση των μπολσεβίκων υποστήριξαν τις θέσεις του οδήγησε τελικά στη νικηφόρα σοσιαλιστική επανάσταση στις 25 Οκτώβρη (7 Νοέμβρη με βάση το νέο ημερολόγιο) του 1917.

Η μάχη για την οικοδόμηση του σοσιαλισμού!

Μετά τη νίκη της Οκτωβριανής Επανάστασης, ο Λένιν και οι μπολσεβίκοι χρειάστηκε να παλέψουν σκληρά για τη σταθεροποίηση, την εδραίωση και την ανάπτυξη της νέας, επαναστατικής εργατικής εξουσίας.

Η νικηφόρα κατάληξη της Οκτωβριανής Σοσιαλιστικής Επανάστασης οδήγησε στην άνοδο των επαναστατικών διαθέσεων σε όλο τον καπιταλιστικό κόσμο, στη συγκρότηση Κομμουνιστικών Κομμάτων. Τέκνο της Οκτωβριανής Σοσιαλιστικής Επανάστασης και της ακούραστης δράσης του Λένιν πάνω στις αρχές του προλεταριακού διεθνισμού ήταν η ίδρυση της Κομμουνιστικής Διεθνούς, που ήρθε να ανταποκριθεί στην ανάγκη συντονισμού και ενότητας του διεθνούς επαναστατικού εργατικού κινήματος. Ο Λένιν πάντα έβλεπε το κίνημα στη Ρωσία ως μέρος, ως τμήμα του αγώνα του παγκόσμιου προλεταριάτου, ακόμα και την οικοδόμηση του σοσιαλισμού τη συνέδεε και την εξαρτούσε από την εξέλιξη της ταξικής πάλης διεθνώς, την έβλεπε ως ένα διεθνιστικό έργο της εργατικής τάξης. Όχι τυχαία, η ΕΣΣΔ ήταν το πρώτο κράτος που στη σημαία του έγραψε το σύνθημα της παγκόσμιας εργατικής τάξης: «Προλετάριοι όλων των χωρών, ενωθείτε!».

Το διεθνές περιβάλλον όμως παρέμενε αρνητικό, γιατί παρά τη διαμόρφωση επαναστατικής κατάστασης και επαναστατικών εξεγέρσεων σε μια σειρά χώρες της Ευρώπης, με πιο χαρακτηριστική τη Γερμανία, λόγω αδυναμίας του υποκειμενικού παράγοντα, του ίδιου του εργατικού κινήματος και πρώτα απ' όλα της πρωτοπορίας του (του Κόμματος) δεν υπήρξε νικηφόρα επανάσταση. Έτσι, η νεαρή σοβιετική Ρωσία βρέθηκε αντιμέτωπη με την ιμπεριαλιστική επέμβαση 14 καπιταλιστικών κρατών - ανάμεσα σε αυτά και της Ελλάδας - που τροφοδότησε και την εσωτερική αντεπανάσταση και τον αιματηρό εμφύλιο, σε μια χώρα που είχε ήδη καταστραφεί από τον πόλεμο.

Ο Λένιν, με όλη του τη δράση, την επεξεργασία θεωρητικών και πολιτικών κατευθύνσεων, την πολιτική καθοδήγηση των κομματικών και σοβιετικών οργάνων, τη διαμόρφωση κρατικής πολιτικής, πρωτοστάτησε από το 1917 μέχρι τον θάνατό του το 1924 στην επεξεργασία των νέων θεωρητικών και πολιτικών ζητημάτων που έβαζαν μπροστά η νικηφόρα επανάσταση και το ξεκίνημα της οικοδόμησης του σοσιαλισμού.

Το μπολσεβίκικο κόμμα, οπλισμένο με αποφασιστικότητα, ασυμβίβαστο μαχητικό πνεύμα και τη σπάνια θεωρητική και πολιτική διορατικότητα που διέκρινε τον Λένιν, κατάφερε, μέσα σε εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες και με τον υπόλοιπο καπιταλιστικό κόσμο να παλεύει ποικιλόμορφα

για την ανατροπή της νεαρής σοβιετικής εξουσίας, να διαμορφώσει τους όρους εδραίωσης της νίκης της επανάστασης και να ανοίξει τον δρόμο για τη νέα οργάνωση της κοινωνίας.

Ήδη από τον Νοέμβριο του 1917 η σοβιετική κυβέρνηση ψήφισε την «Απόφαση για τον εργατικό έλεγχο», ενώ διαμόρφωσε τις κατευθύνσεις για τη συγκρότηση του Ανώτατου Συμβουλίου της Λαϊκής Οικονομίας (ΑΣΛΟ), που συγκροτήθηκε στις 2 Δεκέμβριο.

Ο Λένιν έδωσε ξεχωριστό βάρος στο ξεδίπλωμα της πρωτοβουλίας των εργαζόμενων μαζών, όπως χαρακτηριστικά εκδηλώθηκε με τα Κομμουνιστικά Σάββατα, με τον ίδιο μάλιστα παραδειγματικά να συμμετέχει στην εθελοντική εργασία.

Με αποφασιστικότητα έθεσε τον στόχο του εξηλεκτισμού της Ρωσίας, που σε εκείνη την εποχή αντιστοιχούσε στην εισαγωγή της πιο προηγμένης τεχνολογίας για την ανάπτυξη της βιομηχανίας και της σοσιαλιστικής οικονομίας, και αποτελούσε ένα εξαιρετικά φιλόδοξο οικονομικό, πολιτικό αλλά και τεχνικό - επιστημονικό σχέδιο, που δεν είχε πραγματοποιηθεί ακόμα ούτε στα περισσότερα καπιταλιστικά κράτη. Η συγκρότηση της ΓΚΟΕΛΡΟ (Κρατική Επιτροπή Εξηλεκτισμού) το 1920 αποτέλεσε το πρώτο ενιαίο, πανεθνικό μακροπρόθεσμο σχέδιο ανάπτυξης της λαϊκής οικονομίας και η πορεία του εξηλεκτισμού αποτέλεσε έμπρακτη απόδειξη για την ώθηση που μπορούν να δώσουν στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων οι νέες, σοσιαλιστικές - κομμουνιστικές σχέσεις παραγωγής.

Η πολιτική που χάραξε το κόμμα των μπολσεβίκων στο εθνικό ζήτημα, με την τεράστια συμβολή του Λένιν, επέτρεψε πάνω στα αποκαΐδια των εδαφών της τσαρικής αυτοκρατορίας να συγκροτηθεί η ΕΣΣΔ ως ισότιμη Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών, δίνοντας στα δεκάδες έθνη και εθνότητες που ζούσαν σε αυτά τα εδάφη τη δυνατότητα να ενωθούν χωρίς εθνική καταπίεση, χωρίς φυλετικές διακρίσεις, οικοδομώντας μια νέα κοινωνία, χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

Από τις πρώτες δεκαετίες της ΕΣΣΔ αποδείχθηκε ότι η πορεία της σοσιαλιστικής οικοδόμησης ασφαλώς δεν ήταν ανέφελη, ούτε προχώρησε ευθύγραμμα, ανοδικά και ομαλά. Η ιστορική έρευνα δεν έχει εξαντληθεί για την πορεία της σοσιαλιστικής σοβιετικής οικοδόμησης σε κρίσιμα ζητήματα, όπως το πέρασμα από τον «πολεμικό κομμουνισμό» στη «Νέα Οικονομική Πολιτική». Ακολούθησε στα τέλη της δεκαετίας του 1920 η πολιτική της «επίθεσης του σοσιαλισμού ενάντια στον καπιταλισμό», με στόχο την πλήρη κατάργηση των καπιταλιστικών σχέσεων και την κατάρτιση του πρώτου πεντάχρονου πλάνου, που ξεκίνησε το 1928.

Σε γενικές γραμμές αυτή η πάλη δόθηκε με επιτυχία εκείνη την περίοδο, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι συνθήκες της ιμπεριαλιστικής περικύκλωσης και της απειλής πολέμου από τη δεκαετία του 1930 - σε συνδυασμό με την κληρονομιά της μεγάλης καθυστέρησης - επέβαλλαν την επιτάχυνση της διαδικασίας οικοδόμησης των νέων σχέσεων.

Ήταν μια πάλη για την ανάπτυξη των κομμουνιστικών σχέσεων παραγωγής, την κατάργηση της μισθωτής εργασίας και την κυριαρχία του κοινωνικοποιημένου τομέα της παραγωγής με βάση τον κεντρικό σχεδιασμό.

Ο Β' Παγκόσμιος Ιμπεριαλιστικός Πόλεμος ήταν μια νέα δοκιμασία για τη Σοβιετική Ένωση και για το Διεθνές Κομμουνιστικό Κίνημα. Εκείνη την περίοδο δεν αξιοποιήθηκε στο ΔΚΚ η θεωρητική και πολιτική πείρα των μπολσεβίκων στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Στη δεκαετία του 1950 αποδείχθηκε ότι στο ΚΚΣΕ δεν υπήρχε συλλογικά κατακτημένη θεωρητική δυναμική που θα μπορούσε να προσαρμόσει την κομμουνιστική στρατηγική στις προκλήσεις που έθετε το νέο επίπεδο ανάπτυξης της κοινωνικής παραγωγής. Τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν δεν ερμηνεύτηκαν σωστά και δεν αντιμετωπίστηκαν με άξονα την ενίσχυση και επέκταση των κομμουνιστικών σχέσεων.

Έτσι, αντί η λύση να αναζητηθεί προς τα εμπρός, προς την επέκταση και ισχυροποίηση των κομμουνιστικών σχέσεων παραγωγής και κατανομής, αναζητήθηκε προς τα πίσω, στην αξιοποίηση εργαλείων και σχέσεων παραγωγής του καπιταλισμού. Η λύση αναζητήθηκε στη διεύρυνση της αγοράς, στον «σοσιαλισμό με αγορά». Ως σημείο αυτής της στροφής ξεχωρίζει το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ (1956), όπου υιοθετήθηκαν μια σειρά οππορουνιστικές θέσεις για τα ζητήματα της στρατηγικής του Κομμουνιστικού Κινήματος, των διεθνών σχέσεων, εν μέρει και της οικονομίας.

Συνολικά, η πορεία οικοδόμησης της νέας κοινωνίας στη Σοβιετική Ένωση καθορίστηκε από την ικανότητα του μπολσεβίκικου ΚΚ να εκπληρώνει τον επαναστατικό καθοδηγητικό του ρόλο. Πρώτα και κύρια, να επεξεργάζεται και να διαμορφώνει την αναγκαία κάθε φορά επαναστατική στρατηγική, να αντιμετωπίζει τον οππορουνισμό και να δίνει αποτελεσματική απάντηση στις εκάστοτε νέες απαιτήσεις και προκλήσεις της ανάπτυξης του σοσιαλισμού - κομμουνισμού.

«Ο πάγος έσπασε, ο δρόμος χαράχτηκε...»

Το έργο και η επαναστατική δράση του Λένιν και των μπολσεβίκων συνεχίζουν να φωτίζουν τον δρόμο της πάλης των κομμουνιστών, τον δρόμο της διεξόδου για το εργατικό - λαϊκό κίνημα στις σημερινές συνθήκες.

Μπροστά στην όξυνση των ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών, στη διεξαγωγή του ιμπεριαλιστικού πολέμου στην Ουκρανία ανάμεσα στο ευρωΝΑΤΟικό μπλοκ και τη Ρωσία, που έχει τη στήριξη του υπό διαμόρφωση ευρασιατικού άξονα, καθώς και στον κίνδυνο κλιμάκωσης και γενίκευσης του πολέμου, στην εκδήλωση της νέας διεθνούς καπιταλιστικής οικονομικής κρίσης, στην ένταση του αντιλαϊκού έργου κυβερνήσεων και ΕΕ, γίνεται πιο επιτακτικό το καθήκον της συγκέντρωσης και ωρίμανσης δυνάμεων για την ανατροπή του σάπιου συστήματος της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης.

Η πραγματική απάντηση στον 21ο αιώνα για τους εργαζόμενους και τον λαό απέναντι στη βαρβαρότητα της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, με την οποία έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι, μπορεί να δοθεί μόνο με την πάλη για τη σοσιαλιστική - κομμουνιστική κοινωνία.

Ο σοσιαλισμός είναι η μόνη απάντηση στον 21ο αιώνα, γιατί μπορεί να ξεκλειδώσει, να απελευθερώσει τις δημιουργικές ικανότητες των εργαζομένων, να απελευθερώσει την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, που σήμερα βρίσκονται δέσμιες στα χέρια του κεφαλαίου.

Η ανωτερότητα του σοσιαλισμού, της κοινωνικοποίησης των μέσων παραγωγής, του κεντρικού σχεδιασμού και της εργατικής εξουσίας, επιβεβαιώθηκε από τις μεγάλες κατακτήσεις των εργαζομένων στην ΕΣΣΔ και στις άλλες χώρες που οικοδομούσαν τον σοσιαλισμό. Καταργήθηκαν η ανεργία και η ενεργειακή φτώχεια. Ο λαός απέκτησε δωρεάν πρόσβαση σε υψηλού επιπέδου υπηρεσίες Υγείας και Παιδείας. Έγιναν εντυπωσιακά βήματα στην τεχνολογική πρόοδο, όπως η κατάκτηση του Διαστήματος.

Ακόμα και η αρνητική πείρα, με τη σταδιακή εγκατάλειψη και υπονόμηση των αρχών της σοσιαλιστικής οικοδόμησης και την επικράτηση της πολιτικής του «σοσιαλισμού με αγορά», που άνοιξε τον δρόμο στις ανατροπές, φωτίζει με τον τρόπο της την υπεροχή του σοσιαλισμού.

Υπεροχή που αυξάνεται στον 21ο αιώνα. Γιατί τώρα μπορούμε να αξιοποιήσουμε τις νέες δυνατότητες που γεννά η αλματώδης επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη, όπως η πληροφορική, η ψηφιακή τεχνολογία, η ρομποτική και η τεχνητή νοημοσύνη, καθώς και η ανάπτυξη των ικανοτήτων του ίδιου του εργαζόμενου ανθρώπου, που αποτελούν σήμερα «τα χελιδόνια του σοσιαλισμού».

Αναδεικνύεται με κάθε τρόπο ότι το πραγματικά νέο είναι ο επιστημονικός κεντρικός σχεδιασμός στο έδαφος της εργατικής εξουσίας και της κοινωνικής ιδιοκτησίας, το πραγματικά προοδευτικό είναι η κοινωνική σχέση που επιτρέπει την αξιοποίηση του συνόλου των παραγωγικών δυνάμεων: Της κύριας παραγωγικής δύναμης, δηλαδή του εργαζόμενου ανθρώπου, και των μέσων παραγωγής. Αυτή εκφράζεται με επιστημονικά καθορισμένους στόχους για τη λαϊκή ευημερία.

Η ιστορική πείρα έδειξε ότι ο αντίπαλος των εργαζομένων και του λαού, που λέγεται καπιταλισμός - δικτατορία του κεφαλαίου, δεν είναι τόσο στέρεος όσο φαίνεται. Οι ίδιες του οι εσωτερικές αντιθέσεις και η όξυνσή τους τον οδηγούν σε συνθήκες που μπαίνει άμεσα στην ημερήσια διάταξη το καθήκον της ανατροπής του.

Όπως φάνηκε στην πάροδο του 20ού αιώνα, αυτές οι συνθήκες αδυναμίας της αστικής εξουσίας να ελέγχει μαζικά τις δυνάμεις που εκμεταλλεύεται και καταπιέζει, συνθήκες άρνησης του λαού να συνεχίζει με σκυμμένο το κεφάλι, αυτές οι συνθήκες πρωτοφανούς δραστηριότητας και αυτενέργειας των εργατικών - λαϊκών μαζών, εμφανίστηκαν πολλές φορές, ανοίγοντας το παράθυρο της Ιστορίας για την ανατροπή του καπιταλισμού. Το κρίσιμο ζήτημα ήταν πάντα η προετοιμασία της εργατικής τάξης, του λαού, πρώτα απ' όλα της ίδιας της πρωτοπορίας, του Κομμουνιστικού Κόμματος, όπως έδειξε η θετική και αρνητική πείρα της Ιστορίας του Διεθνούς Κομμουνιστικού Κινήματος στον 20ό αιώνα. Το ΚΚΕ μελετά αυτήν την πείρα, αντλεί συμπεράσματα και προσπαθεί, επιδιώκει να συντονίζει τη δράση του και με άλλα ΚΚ για την επαναστατική ανασυγκρότηση του Διεθνούς Κομμουνιστικού Κινήματος.

Σε αυτήν την κατεύθυνση το ΚΚΕ βρίσκεται στην πρώτη γραμμή αυτού του αγώνα, έχοντας διαμορφώσει σύγχρονη επαναστατική στρατηγική και κάνοντας διαρκή προσπάθεια να διευρύνει τους αγωνιστικούς δεσμούς του με την εργατική τάξη, τα λαϊκά τμήματα των μεσαίων στρωμάτων της πόλης και των αγροτών, τη νεολαία τους.

Βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των αγώνων της εργατικής τάξης και των λαϊκών δυνάμεων, παλεύοντας για την ανασύνταξη του εργατικού κινήματος και την προώθηση της Κοινωνικής Συμμαχίας, της κοινής πάλης όλων όσοι έχουν αντικειμενικό συμφέρον από την πάλη ενάντια στους καπιταλιστές, στα μονοπώλια, στο κράτος και τις συμμαχίες τους.

Επιδιώκει να μελετά καθημερινά τα νέα φαινόμενα που φέρνει στο προσκήνιο η ταξική πάλη, η κίνηση της καπιταλιστικής οικονομίας και των διεθνών ανταγωνισμών ανάμεσα στα καπιταλιστικά κράτη, με στόχο να ανανεώνει και να ενισχύει την ικανότητά του στην οργάνωση της ταξικής πάλης.

Μόνο στην πάλη της εργατικής τάξης και των λαών βρίσκεται η ελπίδα της ανατροπής, απέναντι σε έναν κόσμο που γίνεται όλο και πιο βάρβαρος και άδικος.

Η έμπρακτη απόδοση τιμής στον μεγάλο κομμουνιστή επαναστάτη Β. Ι. Λένιν, στην Οκτωβριανή Επανάσταση και στους σκοπούς της είναι η πάλη στις σημερινές συνθήκες για την ανατροπή και οριστική κατάργηση της ταξικής - εκμεταλλευτικής κοινωνίας!

Παραπομπές:

1. Β. Ι. Λένιν: «Τι να κάνουμε;», Άπαντα τ. 6, εκδ. «Σύγχρονη Εποχή», σελ. 57
2. Άπαντα τ. 4, σελ. 362-363, εκδ. «Σύγχρονη Εποχή»
3. Β. Ι. Λένιν: «Τι να κάνουμε;», Άπαντα τ. 6, εκδ. «Σύγχρονη Εποχή», σελ. 39-40
4. Άπαντα τ. 20, σελ. 65-72, εκδ. «Σύγχρονη Εποχή»
5. Β. Ι. Λένιν, «Κράτος και Επανάσταση», εκδ. «Σύγχρονη Εποχή», σελ. 105

ΑΘΗΝΑ 20/01/2024

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ